

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. VIII. An liceat quærere directe occasionem proximam peccandi
lethaliter pro bono spirituali, vel temporali nostro, vel proximi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

sibilitatem moralem fugiendi occasionem proximam. Nam necessitas, & impossibilitas sunt necessario correlativa; idem quippe omnino est, quod sit impossibile fugere occasionem proximam, & quod sit necessarium non fugere. Quare si non sit impossibile fugere occasionem, solum erit utile non fugere.

153. Sit secunda conclusio. Opinio Ioannis Sancij relata, [quod non tenetur quis expellere concubinam propter recuperandos centum aureos] subiacet huic damnationi. Probat, supponendo; non loqui auctorem in casu urgentis necessitatis, quam patiat concubinarium; sed solum, quia centum aurei sunt multa aestimationis. Cum ergo recuperatio centum aureorum non sit causa necessaria respectu concubinarium, euidenter infertur, esse dumtaxat causam utilem. Sed opinio, quæ ad hoc admittit solum causam utilem datur: ergo sub damnatione includitur ea opinio, quæ id admittit propter solam recuperationem centum aureorum.

154. Subiacet similiter damnationi illa secunda opinio eiusdem, quod scilicet [non tenetur concubinarium expellere concubinam, quæ nimis utilis est ad lucrandum in negotiatione, & venditione mercium] evidens enim est, quod hæc opinio respicit solum causam utilitatis; quam tamen in presenti damnat Pontifex. Item, illa tertia opinio, quod [non tenetur concubinarium expellere concubinam propter ciborum condimentum] quamvis in suis terminis formalibus damnata fuerit ut scandalosa ab Alexandro VII. estque quadragesima prima ex dampnatis; ad huc tamen comprehenditur sub hac damnatione Innocentij XI. Quia hæc opinio non respicit causam necessariam, sed

dumtaxat utilem appetitui.

155. Sit tertia conclusio subit etiam hanc damnationem opinio, quam non pauci docent, nempe [licitum esse non fugere occasionem proximam cum iactura divitiarum; seu bonorum fortunæ.] Non enim limitat ad urgentem necessitatem moralem concubinarium, neque ad impossibilitatem moralem. Quare ista causa, quam afferunt, ut concubinarium non teneatur expellere occasionem proximam, manet intra terminos solius utilitatis; atque adeo in terminis comprehensis sub damnatione.

CAPVT VII.

An liceat querere directe occasionem proximam peccandi lethaliter pro bono spirituali, vel temporali nostro, vel proximi?

SVMMARIVM.

Quid senserit Sancius circa propositionem damnatam? num. 156.

An eam docuerint alij Doctores. num. 157.

Reijcitur primo propositio damnata num. 158.

Secunda illius impugnatio. num. 159.

Nequit quis velle vel leve peccatum, etiã pro ingenti bono inde eventuro. num. 160.

An velit quis bonum resultans, & solum patiatur occasionem peccati. num. 161.

Dum quis querit occasionem, etiam illam vult. num. 162.

Commercium cum infidelibus an possit haberi cum periculo peruersionis. num. 163.

Non

Non potest quis ingredi ad infideles, si ad sit probabiliter hoc periculum.
num. 164.
Alique limitationes non probantur.
num. 165.

156. **Q**uæstio procedit in ipsis terminis propositionis damnatæ, quæ hæc est sexagesimâ tertiâ, *Licetum est querere directe occasionem proximam peccandi pro bono spirituali, vel temporali nostro, vel proximi.* Et in eâ partem affirmantem tuetur Ioannes Sancius disp. 10. num. 8. Nam quamvis dicat, licetum esse exponere se involuntariè periculo proximo peccandi, videlicet involuntariè propter urgentem necessitatem; postea tamen admittit plures casus, in quibus homo quærit directe occasionem proximam; nihilominus id non docet sub eisdem terminis formalibus, sub quibus loquitur propositio damnata. Existimo tamen, id tradere sub terminis æquivalentibus. Nam præter casus particulares huius generis, quos admittit, ibidem ait: [Vnde P. Lorca 2. 2. sect. 3. assentiendum non est indistinctè iniquitati, non licere exponere se periculo peccandi certo, nec probabili ob bonum spirituale proximi.]

157. Eandem partem affirmativam tuetur Soto de iust. lib. 5. quæst. 1. ubi docet, *Quod licet non possit quis pro salute proximi peccare, potest tamen se exponere periculo peccandi.* Idem asserit Basilius Ponticius in Apend. cap. 6. ut testatur Diana par. 3. tt. 4. resol. 169. & tt. 5. resol. 3. A nonnullis alijs etiam tribuitur quibusdam Theologis societatis, præsertim Francisco Iacops, qui se ab hac calumnia purgavit in q. Theol. de neganda, aut differenda absolutione. Cuius doctrina ut longe diversa à damnatione probatur à

quâ plurimis Doctõribus, novemque Universitatibus. De alijs, qui velit, adeat Guillelmum Sandæum in Confut. trium viror. Cuiuscumque tamen illa sit (hoc enim non spectat ad damnationem) ex principijs supra iactis ostendo præfatam propositionem falsitatem, & meritam confirmationem.

158. Primo. Quia quærere directe occasionem proximam peccandi est velle directe periculum proximum peccandi; sed nequit quis velle directè periculum proximum peccandi; alioqui peribit in illo illud amans: ergo nequit quis directè quærere occasionem proximam peccandi. Omnia constant præter maiorem. Hæc probatur nam qui directè quærit occasionem, ita quærir, ut si velit, possit ab eâ recedere; si enim nequit, non quæreret, sed erit illi necessaria: ergo qui directè quærit occasionem proximam peccandi, directè vult periculum proximum. Atqui moraliter loquendo perinde est velle periculum proximum peccandi ac velle peccatum, *Quia in moralibus idem est committere, ac exponere se periculo committendi*, ut supra ostensum est ex P. Suarez: ergo nequit quis velle occasionem proximam peccandi, quin velit etiam ipsum peccatum.

159. Secundo. Nam bonum spirituale animæ propriæ præferendum est cuicumque bono temporali proprio, & cuicumque bono sive temporali alterius, ita exigente tum ordine recta rerum, tum recto ordine charitatis: ergo non est quærenda illa occasio, in qua sit periculum boni spiritualis proprii, sive propter bonum temporale, vel spirituale alterius. Antecedens constat ex illo Math. 5. *Si oculus tuus scandalizat te erue eum.* Et ex illo eiusd. 16. *Quid prodest homini, si uniuersum mundum*

Sanc.

Sorc.

Soto.
Ponc.
Diana.

Iacops.

Sand.

Suar.

dum lucretur, animo vero sua detri-
mentum patitur. Probatum consequentia: quia si posset quæri directe occasio proxima propter alterutrum ex his bonis, præponeretur bonum temporale bono spirituali proprio contra rectum ordinem rerum; aut bonum extraneum bono proprio contra ordinem rectum charitatis: ergo talis occasio nequit directe quæri, etiam propter talia motiva.

160. Tertio. Quia nequit quis habere voluntatem committendi vel leve peccatum, etiam propter bonum valde ingens spirituale, vel temporale totius mundi, ut inconfesso est apud omnes: ergo nequit quærere directe occasionem proximam peccandi pro bono spirituali, temporali proprio, vel proximi. Probatum consequentia: nam occasio illa proxima, dum manet in esse proximæ, affert secum formale periculum peccandi; sed velle periculum formale peccandi, peccatum est, ut omnes fatentur: ergo qui vult eiusmodi occasionem, vult peccatum. Tum sic. Nequit quis velle peccatum, etiam pro ingenti bono spirituali, aut temporali sui, vel alterius: ergo nequit quærere directe eiusmodi occasionem pro tali bono sui, vel alterius.

161. Dices. Qui quærit directe occasionem proximam peccandi propter ingens bonum sui, vel alterius, non vult directe tale periculum, sed intendit directe tale bonum; quia tamen ad illud assequendum medium est eiusmodi occasio, illam quærit, sed non vult: sicut qui interficit imperentem se, non vult homicidium alterius; sed quia nequit propriam vitam protegere absque morte alterius, illam perpetratur intendens bonum servandæ vitæ propriæ. Pariformiter qui quærit occasionem proximam pec-

candit propter tale bonum, id intendit, & vult, utiturque occasione ad illud consequendum, quin velit occasionem huiusmodi. Ergo potest illam directe quærere propter eiusmodi bonum; cum nolit occasionem, sed bonum ex eâ consequendum.

162. sed contra est. Quia nequit non velle ipsam occasionem proximam peccandi ille, cui occasio talis est, ut possit eam vitare; sic enim occasio est in illius potestate, consequenterque ipsi voluntaria. Sed qui eam directe quærit, ita ingreditur occasionem, ut possit eam vitare non quærens, si nimirum eam non aggrediat: ergo talis occasio est ipsi voluntaria; atque adeo recte prohibitum, quod eam quæserit. Neque exemplum de occidente aggressorem aliquid evincit: nam cum homini sit obligatorium servare propriam vitam, & illam non servare sit illi moraliter impossibile, quia servare est moraliter necessarium; rogo, vel ei superest aliud medium ad tuendam vitam præter occisionem aggressoris, vel non: si superest, nequit occidere, sed eligere illud aliud medium; si non superest tenetur hoc exequi, cum sit unicum ad tuendam vitam, cuius conservatio ipsi moraliter necessaria est ad modum quo supra dicebamus de fugiendo Leone, dum non datur aliud medium ad tuendam vitam.

163. Dices iterum. Potest quis adire infideles, & Paganos ad satagendum de eorum conversione, etiam si subsit periculum perversionis, ut docet D. Thomas 2.2. quæst. 10. art. 9. ubi S. Doctor ait: *Non sunt prohibendi infidelibus communicare, qui fidem non susceperunt, scilicet Paganis, vel Iudeis; & maxime si necessitas urgeat.* Rursum, fieri potest, imò sæpius accidit, quod fœmina catholica matrimonio iungatur

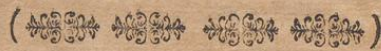

gatur viro infideli, & hæretico propter ingens bonum inde resultans, v. g. propter regnorum salutem, vel vsum publicum catholicæ Religio- nis. Atqui in his, similibus que eventibus quæritur directè occasio proxima peccandi propter ingens bonum inde resultaturū, datur enim in his periculum perversionis: ergo talis occasio quæri directè potest, propter tale bonum. Quod quidem amatur, dum occasio tantum per- mittitur, & quis eam patitur, etiam cum periculo perversionis; quod sanè est periculum peccan- di.

194. Contra tamen est. Quia nihil horum intendi potest, etiam si adit vrgentissima causa, si subsit pe- riculum formale peccandi; si enim interveniat causa, quæ illam occa- sionem reddat moraliter involunta- riam, adhuc quis obstringitur ad tollendum, vel extenuandum, quan- tum potest, periculum formale pec- candi, vt supra dicebamus de per- manente in occasione involuntariâ peccati. Si vero periculum maneat adhuc in esse periculi, etiam proba- bilis, nequit quæri eiusmodi peri- culum; quin imò quærentes re- movendi sunt ab illo. Quod ex- presse tradit Angelicus Magister de accedentibus ad infideles. *Si autem sint simplices*, inquit loco supra me- morato, *Et infirmi in fide, de quo- rum subuersione probabiliter timeri possit, prohibendi sunt ab infidelium communiõne, & præcipue, ne magnam familiaritatem cum eis habeant, vel absque necessitate communicent.* Ergo eum periculo, vel solum probabili, nequit quis directè quærere eiusmodi occasionem propter salutem In- fidelium, sed potius ab illa arceri debet, si ei se ingerat. Hac ratione, dum matrimonium contrahitur inter Principes disparis cultus propter in-

gentem aliquam reipublicæ vilita- tem, sææ conditiones statuuntur, qui- bus cautum sit periculo perversionis; quia aliter non contraherent absque peccato.

165. Et quidem hæc, quæ dixi- mus in præsentī capite pro reiicienda hac propositione, novum robur accipiunt ex ijs omnibus antea tadi- tis en hac disertatione pro impugnan- da sexagesima propositione, quæ par- tem includit, & istam sexagesimam tertiam. Nec probo ex integro limi- tationes qualdam, quibus exponit doctrinam istam M. Lumbier hic à num. 618. sicut neque alias, quas tradit Casianus à S. Elia v. occasio. 3. licet vir sit alioqui eruditus, & in- geniosus, quique orbi lltterario de- dit theologiam moralem expurga- tam satis ingeniose.

DISERTATIO. XII.

An sit capax absolutionis igno- rans mysteria Fidei, etiam si culpabiliter ignoret. Mysterium Trinitatis, & Incar- nationis?

CAPVT I.

Refertur propositio 64. & Præmittuntur notanda aliqua

SVMMARIVM.

*Ponitur propositio damnata. num. 1.
Duplex questio decidenda. num. 2.
Multiplex in prima questione sen- tentia. num. 3. & seqq.
Fidè horū mysteriorum esse necessariã neces-*

Tho.